

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio XV. Notæ Historicæ circa sumptus necessarios ad celebrationem
Conciliorum Generalium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

habitorum. Verùm hic labor inutilis videtur, quia probationes expressæ supra relatæ plusquam sufficientes; & præterea, novæ illæ probarent solum per inductionem. Simili de causâ prætermittimus quædam loca Tridentini, quæ argumento infervere possent. Primus est, in *Cap. I. Sess. IV. de Ref. Matrim. sub finem*, ubi declaratur, quod Decreta præcedentia non obligabunt, nisi post 30. dies à prima promulgatione; promulgatio autem supponit acceptationem. 2. Est *sub medium Cap. V. continuationis Sess. XXV.* Concilium monet Principes, ut auctoritatem suam adhibeant, non solum, ut impediatur, ne ejus Decreta corrumpantur, aut violentur ab Hæreticis, sed etiam, ut ea devotè recipi, & ab omnibus suis subditis observari procurent.

Quod dictum fuit hætenus de necessitate acceptationis Conciliorum Generalium per Episcopos absentes, ut illa sint verè Concilia Generalia, & agnita pro talibus, à pluribus Autoribus impugnatur; cumque, inter rationes, quas ii afferunt, una sit, quæ valida possit videri; necessarium duxi ad eam respondere, duabus de causis. 1. Ne aliquem fulgore suo seduceret. 2. Ut ii, qui has Notas legent, scientes eas esse firmissimè opinionis contrariæ fundamentum, & tamen illud esse falsum, alias cognoscere non satagant.

Hæc ratio est, quòd, posita necessitate acceptationis prædictæ, nullum esse discrimen inter Concilia Generalia, & Concilia Particularia, quoad auctoritatem Decretorum eorum: nam, si Decreta Conciliorum Particularium à reliquis Episcopis accipiuntur, auctoritatem generalem acquirant; Decreta autem Conciliorum Generalium particularem tantum auctoritatem habent, donec recipiantur ab Episcopis absentibus: imò, inquirunt, juxta hanc suppositionem, definitiones Synodorum Diocæsanarum & statuta Episcoporum facta extrà Synodum, eadem auctoritate pollebunt, ac Decreta Conciliorum Generalium; nam, si recipiantur ab omnibus Episcopis, illa auctoritatem universalem habebunt; sine hac autem acceptatione, decisiones Conciliorum Generalium non habent auctoritatem universalem.

Sanè, hæc est speciosior objectio, quæ fiat, & fieri possit contra sententiam nostram, de necessitate acceptationis definitionum Conciliorum Generalium, ut hæc generalem auctoritatem habeant; hæc sic solvitur. Concilia Generalia habent per se ipsa auctoritatem obligandi Episcopos, ad recipiendas suas definitiones, nisi iusta adsint causæ, quæ id impediunt: verùm definitiones Conciliorum Particularium, Synodorum, & Episcoporum, extrà Synodum, non obligant, nisi in districtu eorum Conciliorum, Synodorum & Episcoporum: quòd si alii Episcopi illas accipiant, id non faciunt propter illarum auctoritatem supra se, sed tantum propter illarum bonitatem & utilitatem: cum autem definitiones Conciliorum Generalium accipiuntur ab Episcopis absentibus; id fieri debet, non solum propter utilitatem ipsarum, sed propter auctoritatem eorum, qui illas fecerunt. Uno verbo, inter duas species definitionum, & inter duas species acceptationum, de quibus loquitur objectio, idem est discrimen, quod inter Leges Regis Hispaniæ, ab Hispanis receptas, & easdem Leges, à Gallis adoptatas, vel ab aliqua alia Natione non subdita Regi Hispaniæ: prima acceptatio necessaria est, posito quòd Leges sint iustæ, utiles, possibiles; alia verò est merè voluntaria, & à solis bonitate & utilitate Legum producta.

SECTIO XV.

Nota Historica circa SUMPTUS necessarios ad celebrationem Conciliorum Generalium.

IN argumento proposito distinguendi sunt Deputati, qui alieno tantum nomine Concilio interfunt,

ab iis, qui tenentur, & habent jus assistendi suo nomine. Quoad Deputatos, non potest dubitari, eos non assistere Concilio suis sumptibus, sed eorum, qui eos miserunt; quia nomine alieno agentes, magnisque impensis obnoxios, sive in itineribus, sive in mansione, iniquum esset eos ferre ex suo: hi Deputati sunt Procuratores; hi autem habent jus impensas suas repetendi à mandantibus *Cap. VI. de procurat.*

Quoad Prælatos, qui jus habent, & tenentur adesse Conciliis Generalibus, certum videtur, eos ire & manere suis sumptibus debere, idè, quòd agant, non pro utilitate aliquot privatorum, qui sumptus iis præstare possint aut debeant, sed pro Ecclesia universa, quæ nullam habet pecuniam, ad ejusmodi impensas destinatam. Præterea, magnos illa reditus Prælati assignavit, partim, ut illi suo sumptu subvenire possent necessitatibus spiritualibus, quæ Conciliorum Generalium celebrationem requirunt.

Quamvis sæpè acciderit, ut Prælati Conciliis Generalibus adfuerint pro aliis Episcopis Provinciæ suæ, vel etiam pro Metropolitano suo, sumptuum tamen restitutionem petere non potuerunt; quia, cum proprio nomine adesse tenerentur, nihil impendebant in dando pro aliis suffragio. Quod de Episcopis diximus, valet ergà Metropolitanos, qui sæpè Conciliis interfuerunt pro Suffraganeis suis. Undè sequitur. 1. Quod si quis Imperator, aut Pontifex, aliquid erogavit in sumptus Episcoporum, qui Conciliis Generalibus aderant; id ex mera liberalitate profectum est; 2. Credibile esse, Episcopos Conciliis Generalibus adfuisse suis impensis, nisi contrarium appareat. Porrò, unus est Imperator, qui ad sumptus Conciliorum Generalium contulerit: nempe, *Constantinus*, qui vehicula præstitit Episcopis Nicaeam convenientibus. Duo Pontifices aliquam opem tulere quibusdam Episcopis, ut possent adesse Conciliis Generalibus.

Prior est *Eugenius IV.* qui pepigit, se Imperatori, Patriarchæ, Episcoporum, & aliorum Græcorum, sumptus suppeditaturum, qui adfuturi erant Concilio Ferrariensi, aut Florentino, ad unionem Ecclesiæ Græcæ cum Latinâ, celebrando. Pactum fert. 1. Quod Pontifex certam summam Ducatorum mittet eis distribuendam, antequam proficiscerentur. 2. Certum Navium numerum cum armamentis suppeditabit; nec non pecuniam necessariam ad alimenta in itinere. 3. Post eorum adventum Ferrariam, vel in alium locum celebrationis Concilii, Pontifex erogabit pecunias, quibus se usque ad discessionem exhibeant honestè. 4. Eos Constantinopolim revehi curabit. 5. Ne Turca absentia Imperatoris abutatur ad capiendam Constantinopolim, vel alias Civitates, Pontifex pollicetur certam summam ad custodiam & securitatem illarum Urbium. Concilium Basileense eadem cum Græcis pepigerat. Sed, cum una ex conditionibus concordati erat, quòd *Eugenius IV.* adesset Concilio, hic autem cum Synodo Basileensi, & vicissim Synodus cum eo reconciliari noluerat; Græci cum Pontifice egerunt, & tractatus effectum habuit, ideoque Decima super omnes Beneficiarios imposita fuit.

Alius Pontifex, qui ad impensas Conciliorum Generalium contulit, est *Pius IV.* qui pensionibus adjuvit quosdam Episcopos Concilii Tridentini, qui ibi vivere non poterant suo ære.

Facile foret asserere probationes è Conciliis Generalibus petitas, quòd Episcopi suo sumptu iis interfuerint; nam Concilium Ephesinum *Aff. I.* relatione ad Imperatorem Theodosium circa depositionem Nestorii, unam suppeditat: quippe Concilium exponendo Imperatori, cur Nestorii causam discutere incepisset, ante Joannis Antiocheni adventum, postquam dixit, se illum expectavisse 16. diebus post Pentecosten, quæ dies ab Imperatore assignata fuerat, ad celebrationem; pluribus autem causis

se impeditum fuisse, quominus expectaret diutius, eas inter causas penuriam aliquot Episcoporum referret. *Quidam verò rerum penuria constricti nos adeuntes instanter urgebant, ut mox audientiam auspicemur.* CONCIL. Tom. III. p. 570. Cum inopia aliquot Episcoporum Concilium haberi præmaturius coggerit; quæri potest, an utilis foret suppeditare sumptus Episcopis ad Concilium euntibus? Ratio est, quia, si pauperies aliquot Episcoporum cogit, ut Concilium citius, quam par sit, inchoetur, eadem cogere potest, ut tempus brevius adhibeatur tractandis negotiis. Aliundè, avaritia eosdem effectus gignere potest, quos inopia. Huic questioni respondemus, quòd, si incommodum sit Episcopos assistere Conciliis Generalibus suo sumptu, periculosum quoque esset sumptus eis suppeditari. Vel enim divites & pauperes promiscuè exhiberentur; sed iniquum est divitibus erogari sumptum, quem ære suo facere tenentur, & cuius gratiâ partim suos reditus habent; Præterea, metuendum esset, ne ipsi negotia prorogarent, ad prorogandam fructuonem honorum & facultatum, quibus in Conciliis potirentur: majorque esset metus ex parte Episcoporum egentium, maxime, si in majoribus abundantia & honore versarentur quam in suis Diocesisibus. Vel soli pauperes hoc beneficio fuerentur, & tunc periculum esset, ne ii, qui sumptus largirentur, suffragio eorum ad arbitrium uterentur in negotiis ad se pertinentibus, ita ut, sive Imperator aut Princeps, sive Pontifex, tot votorum certi essent, quot stipendia solverent.

SECTIO XVI.

Nota Historica circa Conciliorum Generalium NUMERUM, quæ prout talia à GALLIS habentur.

Nullum est Concilium inter Generalia collocatum, cujus Definitiones circa fidem in Gallia non sint receptæ, sicut alibi; sed indè concludi non potest, Galliam pro Generalibus habere omnia Concilia, quæ Generalia creduntur ab aliis Ecclesiis: nam possibile est illam accepisse Definitiones quorundam Conciliorum, idèò solum, quòd Scripturæ & Traditioni consonæ essent, minime verò propter auctoritatem Conciliorum; idque eò magis possibile est, quòd etiam illud constet, ergà definitiones Concilii Lateranensis V. circa Animam rationalem, quia Gallia illam recepit; attamen nunquam illud pro Generali habuit.

Contra hanc observationem objici posset, Galliam accipere Concilium Constantiense, quod declaravit, se pro Generalibus recipere omnia Concilia, quæ prout talia, usque ad ejusdem tempus habebantur. Sess. XXXIX. ubi componendo Professionem fidei à Pontifice post suam creationem faciendam, dicitur, profitentem agnoscere auctoritatem Octo Conciliorum Generalium Orientis; nempe quatuor Constantinopolitanorum, *Secundi, Quinti, Sexti, & Octavi;* Duorum Nicænorum, *Primi & Secundi;* unius Ephesini, & unius Calcedonensis, & se idem facere quoad Concilia Generalia, Lateranensia, Lugdunensia, & Viennense. Ex hoc autem loco inferri posset, Galliam pro Generalibus recipere, non solum Octo priora, sed etiam Quatuor Lateranensia, Duo Lugdunensia, nec non Viennense: nam, licet Synodus in illis designandis utatur singulari numero, *Lateranensis, Lugdunensis;* certum videtur, eam illis verbis completi omnia Concilia Lateranensia, tunc temporis inter Generalia numerata; talia autem sunt Quatuor habita à CALIXTO II. usque ad INNOCENTIIUM III. inclusivè, & omnia Concilia Lugdunensia, tunc pro Generalibus habita; hæc autem sunt Duo,

habita Lugduni Sæculo XIII. nulla est enim ratio; cur verbo *Lateranensis*, unum è Quatuor potius quam aliud, aut alia, designetur, & verbo *Lugdunensis*, Primum potius quam secundum, & vicissim.

Huic Objectioni responsio multiplex occurrit, 1. Ex eo, quòd Gallia Conciliis Generalibus annumeret Constantiense, ejusque auctoritatem agnoscat, non sequitur, eam approbare & recipere quodcumque illud fecit. Sanè, *recipere Concilium*, non est approbare quidquid gessit: sed recipere ejus definitiones; exceptis tamen iis Decretis, quæ doctrinæ vigenti sunt contraria: necessaria est hæc modificatio; nam supponendum est, Ecclesiam illam agere rationabiliter, & proindè nihil recipere sententiæ suæ contrarium.

Et quidem falso atque injuriâ putaretur, Ecclesiam Gallicanam approbare Decreta ejus Concilii, quæ Potestati Spirituali videntur attribuire Jura Potestatis Temporalis, sive comminando penas temporales in contradictores, sive Salvum-conductum Imperialem infringendo, per licentiam Judici Ecclesiastico datam, procedendi capitaliter in eos, quibus securitas atque impunitas promissa fuerant. Factum posterius est in Sess. XVII. CONCIL. Tom. XII. p. 170. Prioris generis factum reperitur in Sess. XV. p. 144. & 147. adversus eos, qui grassabantur in Personas ad Concilia Generalia commeantes. 2. Concilium Constantiense prædicta Concilia non approbat, nisi quoad fidem, astringendo solum Pontificem ad declarandum, se credere, quod illa defini-verunt; supra autem ostendi, concludi non posse, quod Gallia Concilium pro Generali habeat, ex eo, quòd ejus Definitiones suscepit.

Quod si acceptatio Definitionum fidei ab aliquo Concilio factarum, non probat, Galliam illud pro Generali habere, id multo minus efficit acceptatio Decretorum, circa Disciplinam, ab eodem Concilio factorum. Nam plura sunt Concilia Particularia, quorum Canones in Gallia recepti sunt: tales sunt Canones non solum Conciliorum Gallicanorum, sed etiam plerique ex Conciliis Africanis, & longè plures è Conciliis Particularibus Orientalibus Sæculi IV. approbati à pluribus Conciliis Generalibus, & inserti Codici Ecclesiæ Universalis. Præterea, multi sunt Canones priorum Conciliorum Generalium, quos Gallia non recepit, quia suis moribus alieni visi sunt, quamvis illa pro Generalibus agnoscat. Itaque, sicut, ex non receptione Canonum, inferri non debet, Galliam non habere pro Generalibus Concilia, à quibus ipsi facti sunt; ita, ex acceptatione quorundam Canonum ab aliis Conciliis conditorum, concludi non potest illa pro Generalibus haberi in Gallia: à Particulari ad Universale non valet consecutio.

Scitu ergò difficile est, quæ, & quot sint Concilia pro Generalibus habita, apud Gallos: nam medium prædictum, quod insufficiente esse evicimus, omnium aptissimum videtur: non igitur nos circa hoc caput immorari diutius expedit, præsertim, si difficultati inquisitionis, adjiciatur consideratio spei quam modicæ fructum aliquem indè percipiendi. Sanè, reperitur quot Concilia Generalia à Gallis agnoscuntur; quid indè emolumenti capiemus? Majorne veneratio Decretis illorum accederet? Meliusne observarentur? Certè, ad conciliandam reverentiam Decretis ad fidem pertinentibus, sufficit, ut illa recepta esse cognoscatur: cætera, vel repudiata fuere; hæc autem observari non debent, etiam si Concilia, à quibus condita fuerunt, pro Generalibus haberentur in Gallia: vel recepta fuere; horum autem utilitas sufficit, ut accuratè custodiantur.